HIDRONIMIA BAZINULUI HIDROGRAFIC AL DUNĂRII. AREALUL PRUTO-NISTREAN

Anatol EREMIA
Institutul de Filologie Română „Bogdan Petriceicu Hașdeu”,
Ministerul Culturii, Educației și Cercetării al Republicii Moldova

Abstract

This study is devoted to the interdisciplinary analysis of the names of Danubian rivers in the Prut-Dniester area. The geo-morphological and natural features of hydrographic objects are presented and their names are examined from several perspectives: linguistic, historical, geographic, ethno-cultural. The diachronic stratigraphy of hydronyms is established, references are made to the first years of attestation of hydrographic objects in documents, the original and later meanings of the researched names are determined. The article highlights *the Danube Day*, a day celebrated by all European states on June 29th every year.

Key-words: *area, etymology, hydrography, hydronymy, toponymy*

Résumé

Cette étude est consacrée à l’analyse interdisciplinaire des noms de rivières danubiennes dans la région Prut-Dniester. On a mis en évidence les particularités géomorphologiques et naturelles des objets hydrographiques, leurs noms en étant examinés sous de multiples aspects : linguistique, historique, géographique, ethnoculturel. On a établit la stratigraphie diachronique des hydronymes, on a fait des renvois aux premières attestations documentaires des objets hydrographiques, et on a déterminé les significations d’origine et évolutives des nomes recherchés. L’article est une manière de consigner *Le jour du Danube,* fêté par tous les États européens, chaque année, le 29 juin.

Mots-clés: *zone, étymologie, hydrographie, hydronymie, toponymie*

Dunărea este unul dintre cele mai mari fluvii din lume, al doilea din Europa, alături de Volga, și al 29-lea de pe glob. Are lungimea de peste 2 860 km şi suprafaţa bazinului hidrografic de 817 mii km^2. Curge prin 10 țări (Germania, Austria, Slovacia, Ungaria, Croația, Serbia, România, Bulgaria, Republica Moldova, Ucraina) și prin 4 capitale europene (Viena, Bratislava, Budapesta, Belgrad). Este singurul fluviu din Europa cu direcția de la vest spre est, majoritatea râurilor europene având cursurile dinspre nord spre sud.

Fluviul Dunărea, ca entitate hidrografică, datează din perioada Cuaternară a epocii Cainozoice, având o vechime de aproximativ 2-3 milioane de ani. Cursul fluviului a luat fiinţă pe fundul unei vaste mări, care umplea depresiunea dintre Carpaţii Meridionali şi munţii Balcani, precum şi dintre depresiunile Getica şi Panonia, mare, care într-un târziu, s-a retras spre răsărit, către actuala cuvetă a Mării Negre. Sub presiunea apelor pe care le colecta de pe versanţii Carpaţilor şi ale Balcanilor, fluviul a străpuns legătura dintre cele două lanţuri muntoase, la Defileul Porţilor de Fier, şi a urmat mai departe calea pe unde s-a retras marea carpato-balcano-panonică de altă dată. Astfel a luat naştere cursul inferior al Dunării[1].

[1] Martonne, 1902: 6-8; 37-42.

BDD-A28491 © 2018 Editura Sitech
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 20:51:55 UTC)

Marele fluviu izvorăşte din estul munţilor Pădurea Neagră (Schwarzwald, Germania), străbate câteva lanţuri muntoase, traversează teritoriile a zece state, formând pe anumite porţiuni graniţa dintre cinci ţări: Austria – Slovacia, Croaţia – Serbia, Serbia – România şi România – Bulgaria). Dunărea se varsă în Marea Neagră prin cele trei braţe: Chilia, Sulina şi Sf. Gheorghe. Pe malurile ei sunt situate circa 40 de oraşe, inclusiv capitalele de ţări Viena, Bratislava, Budapesta, Belgrad.

Lăţimea fluviului variază între 30 m şi 100 m (până la Ulm, Germania) şi între 100 m şi 350 m (de la Ulm până la Viena). Pe teritoriul României, Dunărea pătrunde la vest de oraşul Baziaş, lungimea ei până la vărsare fiind de 1075 km. Un sector de aproximativ 144 km este parcurs printr-un defileu ce separă munţii Banatului de munţii Serbiei, cu o porţiune de tertoriu care se numeşte *Cazane*. Aici navigaţia este asigurată de cunoscutul Sistem hidroenergetic şi de navigaţie *Porţile de Fier I* (1971). Mai jos de baraj, la Ostrovul Mare, a mai fost construită o hidrocentrală numită *Porţile de Fier II* (1982). La Cernavodă, un canal face legătura dintre Dunăre şi Marea Neagră. Un complex de poduri feroviare şi rutiere leagă între ele ţările riverane. La vărsare, debitul mediu de apă al fluviului este de 6,5 m^3/s. Între cele trei braţe s-a format din timpuri străvechi Delta Dunării.

Dunărea are peste 300 de afluenţi, dintre care cei mai mari sunt: Inn, Morava, Vah, Hron, Drava, Sava, Tisa, Timiş, Jiu, Olt, Argeş, Ialomiţa, Siret, Prut. Sistemul de canale Rin-Main-Dunăre şi Dunăre-Marea Neagră asigură navigaţia fluvială între Marea Nordului şi Marea Neagră.

Dunărea, după cum s-a menţionat, s-a format acum câteva milioane de ani, când s-au eliberat de ape şi au ieşit la suprafaţă munţii Carpaţi şi când s-au retras din spaţiile intramontane mările Badeniană, Sarmaţiană, Meoţiană şi Ponţiană. În Cuaternar şi-a făcut apariţia în regiunile noastre omul. Într-un târziu, omul a dat nume obiectelor geografice din mediul ambiant, munţilor, râurilor, dealurilor, văilor etc. Cum se va fi numit iniţial însuşi fluviul, bineînţeles, nu se ştie.

Primele informaţii în acest sens le avem din scrierile antice. Fluviul apare menţionat cu două denumiri: *Hister (Istros, Istra)* pentru cursul inferior al râului şi *Danubius* pentru cursul său superior şi mijlociu. În izvoarele greceşti (secolele al VIII-lea – al V-lea î.Hr.) este utilizată mai frecvent denumirea *Hister*, aceasta fiind preluată de la geţi, triburi tracice care locuiau la gurile Dunării şi în nordul Mării Negre, pe care grecii i-au cunoscut mai devreme decât pe daci. Romanii foloseau, începând cu sec. I î.Hr., denumirea *Danubius*, pentru partea de la izvoare până la Defileul Porţilor de Fier, şi aceasta pentru că aici i-au întâlnit pe celţi (în timpul războaielor cu galii), care denumeau marele fluviu cu nume dacice *Danube* (ulterior latinizat – *Danubius*) şi *Donaris*. De aici, probabil, formele hidronimului care şi-au găsit răspândire în diferite limbi din regiune: v. slav. *Дунавъ*, germ. *Donau*, ung. *Duna*, rus., slvc., ceh. *Dunaj*.

Istoricii şi scriitorii greci denumeau fluviul prin calificativele: *Istru care curge frumos* (Hesiod, secolul al VIII-lea î.Hr.), *Istru cu cetatea Orgame* (Hecateu, secolul al VI-lea î.Hr.), *Istrul cel îndepărtat* (Simonide din Keos, secolele al VI-lea – al V-lea î.Hr.), *Istra, râul geţilor* (un scriitor din secolul al V-lea î.Hr.), *Istrul, fluviul cu izvoare umbroase* (Pindar, secolul al V-lea î.Hr.). Herodot aminteşte de Istru ca mare fluviu cu mulţi afluenţi de ambele părţi (secolul al V-lea î.Hr.)[2].

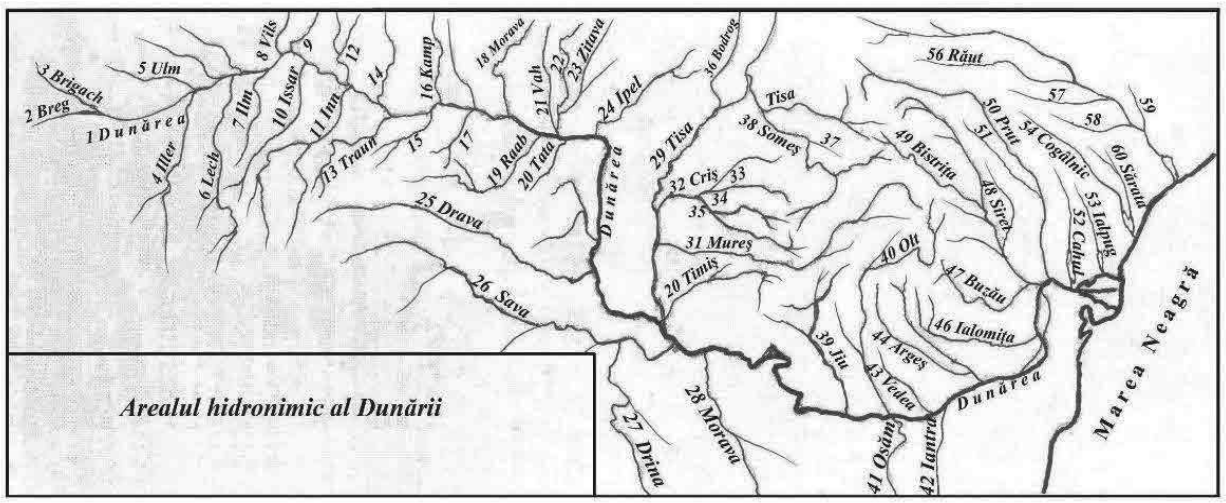
În izvoarele latine prevalează denumirea *Danubius*, aceasta mai cu seamă

[2] Martonne, 1902: 37-38; Picard, 1932: 15-16.

BDD-A28491 © 2018 Editura Sitech
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 20:51:55 UTC)

pentru cursul superior şi mediu al râului. Consemnările sunt şi în acest caz diferite. Strabon (secolul I î.Hr.) descrie fluviul de la izvoare până la vărsare. Plinius cel Bătrân (secolul I d.Hr.) ne relatează că Dunărea are 60 de afluenţi şi şase guri la vărsare. După spusele lui Afidus Modestus (secolul I d.Hr.), Dunărea ar fi fost fluviul sacru al dacilor. Ideea de sacralitate este exprimată prin figura zeului-fluviu *Danubius*, reprezentată pe Columna lui Traian[3]. Descrieri amănunţite despre izvoarele, afluenţii şi gurile Dunării, precum şi despre triburile dacilor şi geţilor găsim la Ptolomeu în lucrarea *Geographike* (secolul I – al II-lea), la Iordanes în *Getica* (secolul al VI-lea), la Anna Comnen în *Alexiada* (secolul al XI-lea – al XII-lea). Despre cele două denumiri ale fluviului, *Danubius* (dacică) şi *Hister* (*Istros, Istra,* getică), vorbesc mai mulţi autori antici, deşi îi considerau pe daci şi pe geţi ca făcând parte din acelaşi popor (geto-dac) şi vorbind aceeaşi limbă (geto-dacă).

Încă din timpurile vechi, pentru fiecare dintre denumirile antice *Danubius* şi *Hister* (*Istros, Istru*), s-a încercat a se găsi o explicaţie etimologică şi o anumită semnificaţie. Ioannes Iydos (490-565 d. Hr.) vedea în *Danubius* două radicale latineşti: *do-* „dă" şi *neb-* (din *nebula*) „ceaţă", „nor", hidronimul însemnând, prin urmare, „râul cu (care dă, face) ceaţă". Această versiune şi-ar fi găsit susţinere în faptul că pe cursul mijlociu al fluviului existau multe bălţi care mereu erau acoperite cu ceaţă. Explicaţia a dăinuit până aproape în zilele noastre, fiind atribuită chiar şi alonimului *Dunăre* (din *do-* şi rom. reg. *nuăr* „nor")[4]. Cu mult mai înainte, în sec. al VIII-lea î.Hr., Hesiod atribuia denumirii getice *Hister* semnificaţia „(râu) care curge frumos", adică măreţ, falnic, grandios, referindu-se, probabil, la principala caracteristică a cursului inferior al fluviului, faţă de curgerea lui lentă, domoală, printre lacuri şi bălţi mlăştinoase, din Câmpia Panoniei.

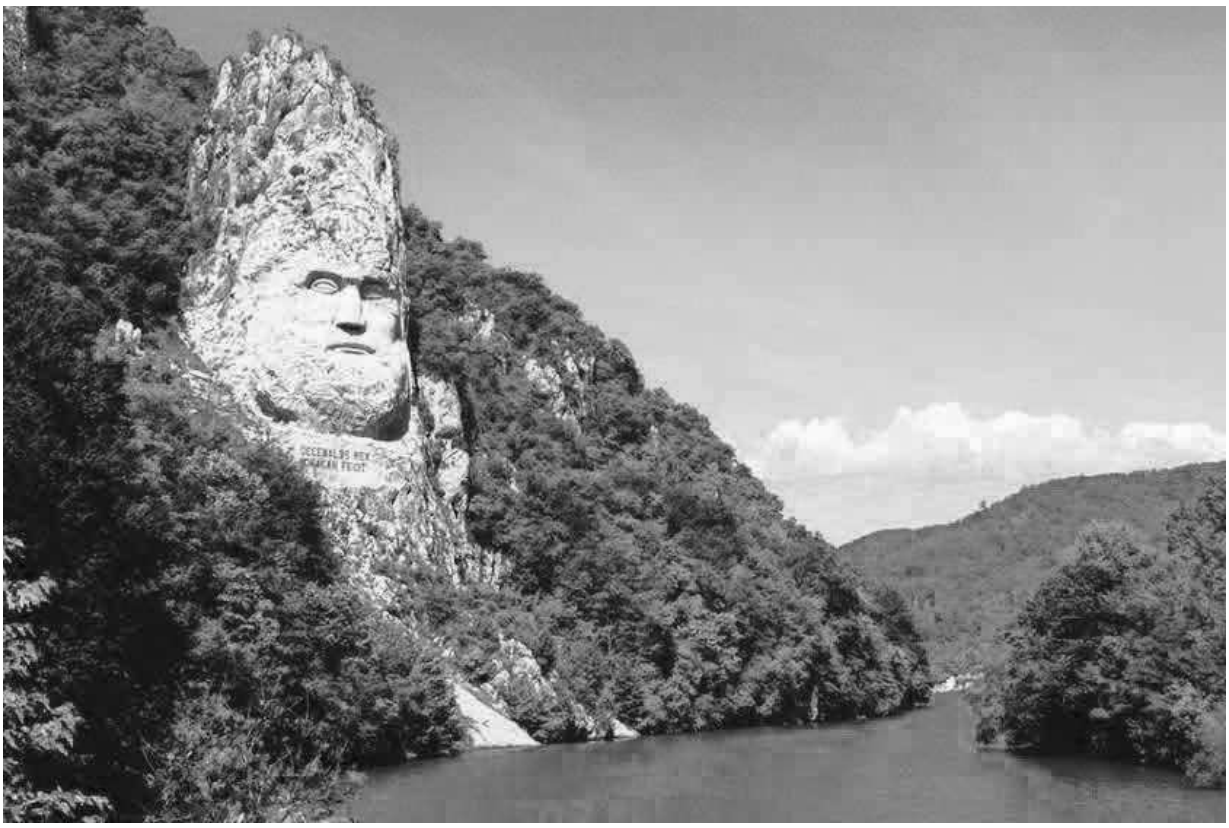

Din epoca modernă sunt cunoscute mai multe interpretări etimologice ale Dunării: (1) *Danubius (Danuvius)* din *Danube (Danuve)* şi *fluvius*, prin contaminare[5]; (2) din radicalul scito-sarmatic *dan- / tan-* „curent de apă", „râu", plus un alt cuvânt[6];

[3] Botyan, 2002: 39.
[4] Martonne, 1902: 6.
[5] Frăţilă, 2002: 33.
[6] Соболевский, 1927: 252, 265, 275.

BDD-A28491 © 2018 Editura Sitech
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 20:51:55 UTC)

(3) din iran. *dan-* plus suf. dacic *-ris*[7]; (4) din *dan-* plus componentul *-re*[8]; (5) din trac. **Donaris*, un nume de acţiune în *-are* (participiu prezent)[9]; (6) *Istru (Istra)* – din trac. *is(t)r „curgere", „curent de apă puternic"[10]. Seria de versiuni etimologice este completată de lingvistul ieşean Gh. Ivănescu: *Dunăre* din tema preindo-europeană (iafetică) *dhen* „curent de apă", „râu" plus *-are*; *Istru* din trac. *is(t)r „curs de apă puternic"[11].

Ceea ce apropie între ele explicaţiile de mai sus sunt radicalele *dan-* pentru *Danub (Danube), Danubius (Danuvius)* şi *is(t)-r* pentru *Istru (Istra)*. Pe baza informaţiilor istorice şi lingvistice existente s-ar putea afirma că *Danub(e)* ar reproduce (pre) indo-europ. *dan-* „apă", „râu", iar *Danubius (Danuvius)* o formaţie latinească (în *-ius*) de la acelaşi radical. Cât priveşte alonimul *Donaris*, acesta pare să fie un compus pe teren geto-dacic din *don-* (o variantă a lui *dan-*) şi componentul *-re/-ra*, care în indo-europeană avea şi el sensul de „apă", „râu", hidronimul însemnând la origine „râul Don/Dan", adică, în accepţiunea primară, „râul Râu". Pentru *Istru* ar putea rămâne valabilă etimologia indo-europeană *is(t)r*, acesta având la bază verbul *sreo* „a curge, a năvăli", ceea ce s-ar potrivi cu principala caracteristică a cursului inferior al Dunării – "râu măreţ, tumultos, năvalnic".

Cele două radicale pot fi uşor recunoscute în străvechile denumiri de râuri: *don-/dan-* în *Danais, Tanais (*Don*), Danaper, Danapris (*Nipru*), Danastris (*Nistru*);*

[7] Pârvan, 1923: 1-31.
[8] Puşcariu, 1974: 429.
[9] Ivănescu, 1958: 125-137.
[10] Pârvan, 1923: 1-31; Drăganu, 1933: 574-581.
[11] Ivănescu, 1958: 125-137.

BDD-A28491 © 2018 Editura Sitech
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 20:51:55 UTC)

is(t)r în *Danastris* (componentul secund), *Strimon* (*Struma,* în Bulgaria), *Strai* (*Strii,* în Ucraina) ş.a.[12]. Numele fluviului apare menţionat într-un tratat de geografie din secolul al XIII-lea (*Dunowe*), într-un portulan din sec. al XIV-lea (*Danubio*), într-o operă istorică din secolele al XV-lea – al XVI-lea (*Danubium*). În documentele istorice româneşti denumirea *Dunărea* e frecvent atestată începând din secolele al XIV-lea – al XV-lea.

Poporul român s-a format pe un vast teritoriu populat în trecut de geto-daci, succedaţi de daco-romani şi dacoromâni, românii de odinioară și de astăzi. Acest teritoriu cuprindea provinciile romanizate ale Daciei, de la Tisa până la Nistru (inclusiv partea de sud a Basarabiei) şi din Carpaţii Păduroşi până în nordul Balcanilor. Drept mărturie sunt vestigiile arheologice, datele antropologice, argumentele etnografice şi lingvistice. În această privinţă, lingvistica, şi în primul rând toponimia, dispune de un bogat arsenal de fapte şi informaţii, pe care ea ni le pune la dispoziţie cu dărnicie. Numele de râuri şi de fluvii de origine geto-dacă confirmă prezenţa şi continuitatea populaţiei autohtone în spaţiul carpato-danubiano-pontic din cele mai vechi timpuri. Aceste nume au fost transmise generaţiilor următoare în mod direct, fără nici un alt mediu entolingvistic (slav, maghiar). Moştenite de la geto-daci, în afară de *Dunăre, Prut* şi *Nistru,* sunt considerate şi denumirile româneşti ale multor afluenţi ai Dunării: *Argeş, Criş, Mureş, Olt, Siret, Timiş, Tisa*.

Principalele râuri care izvorăsc sau care curg în limitele arealului pruto-nistrean şi care se varsă în Dunăre, unele prin nişte lacuri-limanuri, sunt Prut, Cahul, Ialpug, Catlabug, Chirghij, Aliaga, Dracula, Neruşai. Acestea au direcţia de scurgere de la nord spre sud, formând, de fapt, bazinul hidrografic al braţului dunărean Chilia, cu suprafaţa de aproximativ 4 mii km^2. În vest şi nord-vest, arealul este limitat de cumpăna apelor ce se varsă în Prut, iar în nord-est şi est, de cea a apelor ce curg în Marea Neagră. Bazinul dunărean basarabean include zone ale Câmpiei Moldovei de Sud şi ale Câmpiei Mării Negre. Altitudinile maxime ale terenului ating cotele în nord 270-300 m, iar în sud 20-30 m.

Prut. Este al doilea râu ca lungime şi importanţă pe teritoriul republicii, după Nistru. Izvorăşte din Carpaţii Orientali, la altitudinea de peste 2000 m şi se varsă în Dunăre la sud-vest de satul Giurgiuleşti (raionul Cahul). Lungimea bazinului este aproximativ de 600 km, iar lăţimea medie de 50 km. Traversează teritoriul Ucrainei, al României şi al Republicii Moldova. Pe teritoriul Republicii Moldova marchează dinspre vest frontiera cu România. Lungimea fluviului este de 967 km (695 km în limitele Republicii Moldova). Adâncimea maximă – 7 m, adâncimea medie – 3 m.

Arealul hidronimic de est al bazinului hidrografic al Prutului este situat în partea de vest a republicii, de-a lungul râului Prut, de la satul Criva (raionul Briceni) până la satul Giurgiuleşti (raionul Cahul). Pe tot cuprinsul bazinului, Prutul colectează apele a peste 800 de râuri şi râuleţe, inclusiv a 580 dintre ele pe teritoriul Republicii Moldova. Mai numeroase sunt cursurile de apă din zonele nordice şi centrale ale bazinului. Principalii afluenţi de stânga ai râului: Pruteţ, Iabloniţki, Janka, Kamenka, Peremâska, Liubijnia, Krasnâi, Tolmacik, Kolomâika / Kosacev, Turka, Ciorneava, Oreleţ, Okna, Soviţa, Şubraneţ, Gukis, Rakitna, Râng aci, Dinăuţi, Cerlena (în Ucraina), Zelena, Racovăţ, Medveja / Medvedca, Larga, Vilia, Lopatnic, Drabişte, Ciuhur,

[12] Eremia, 2001: 19.

BDD-A28491 © 2018 Editura Sitech
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 20:51:55 UTC)

Camenca, Gârla Mică / Gârlişoara, Gârla Mare, Delia, Brătuleanca, Nârnova, Lăpuşna, Sârma, Sărata, Tigheci, Larga, Hălmagea, Frumoasa (în Republica Moldova). Afluenţii de dreapta: Râbniţea, Ceremuş, Brusniţea, Hliniţea, Derelui, Herţa (în Ucraina), Poiana, Corneşti, Işnovăţ, Rădăuţi, Ghireni, Volovăţ, Başeu, Corogea, Berza Veche, Râioasa, Soloneţ, Cerchezoaia, Jijia, Cozmeşti, Bohotin, Moşna, Pruteţ, Sărata, Ruginosul, Elan, Horincea, Oancea, Stoieneasa, Chineja (în România).

În trecut, lunca râului, pe cursul inferior al Prutului, mai cu seamă pe partea stângă, era acoperită cu numeroase lacuri, bălţi, iezere, heleşteie, care, în anii ’60 ai secolului trecut, au fost desecate în scopul valorificării terenurilor în agricultură. S-au mai păstrat lacuri şi bălţi în sectoarele de lângă satele Crihana Veche şi Manta şi, mai la sud, lacul Beleu, lângă satele Văleni şi Slobozia Mare (raionul Cahul). Pe malul stâng al Prutului, sunt situate circa 150 de localităţi basarabene, dintre care şi oraşele Lipcani, Ungheni, Leova, Cantemir, Cahul.

Documentar, hidronimul apare menţionat cu forme diferite: *Puretos* (Herodot, 484-425 î.Hr.), *Porat* (Constantin Porphyrogenetul, 905-959 d.Hr.). Sciţii l-ar fi numit *Porata,* grecii *Pyretos (Puretos),* slavii vechi *Prut.* Versiunile etimologice cunoscute până acum rămân, deocamdată, controversate şi insuficient de motivate: scit. *port* „vad”, gr. *pyretos* „zbuciumat”, iran. (avest.) *prut* „loc de trecere”. Un radical geto-dacic **proth* „râu; pârâu” sau preindo-european **p(r)t- (*p(l)t-)* „(râu) plin, larg” e de presupus la baza acestui hidronim[13].

Cahul. Râu de dimensiuni metrice medii. Izvorăşte dintr-o zonă păduroasă de la nord-est de orașul Cahul, traversează teritoriile localităţilor Lebedenco, Pelinei, Găvănoasa, Vulcăneşti, A.I. Cuza şi se varsă în lacul Cahul lângă s. Etulia Nouă. Are lungimea de 40 km, suprafaţa bazinului de 605 km^2. Acumulează apele de pe mai multe văi: Valea Pădurii, Socii, Maranda, Flămânda, Valea Ungurului, Valea Cişmichioiului (pe dreapta), Cahuleţ, Cioriţa, Ursoaia, Bulboaca, Valea Bozului, Găunoasa (Găvănoasa), Huma, Valea Stejarului (pe stânga). Lacul Cahul este unul dintre cele patru lacuri mari nord-dunărene din sudul Basarabiei. Lungimea – 25 km, lăţimea – 1- 9 km, adâncimea medie – 2 m, maximă – 7 m, suprafaţa – 90 km^2. Lacul comunică cu Dunărea prin gârla Vecta.

Hidronimul *Cahul* e menţionat în documentele istorice începând din anul 1502. Într-un hrisov din 2 iulie 1502, prin care Ştefan cel Mare dăruieşte Mănăstirii Putna mai multe sate şi moşii de stânga Prutului, este amintită Valea Cahovului[14]. Cu formele de scriere *Cahov, Cavul, Cahul*, atât râul, cât şi lacul, sunt atestate în mai multe documente din secolele al XVI-lea – al XVII-lea. Hidronimul a fost explicat printr-un radical turcic (cf. cuman. *qavyl* „râpă”, „vale”, tăt. *kavul* „vale”, „pârâu”).

Ialpug. Izvorăşte în apropiere de s. Tomai (raionul Leova), curge spre sud, traversează teritoriul raioanelor Cimişlia, Taraclia şi UTA Găgăuză şi se varsă în lacul Ialpug lângă orașul Bolgrad (regiunea Odesa, Ucraina). Are lungimea de 142 km, suprafaţa bazinului de recepţie – 3 180 km^2. Străbate Podişul Moldovei de Sud şi parţial Câmpia Moldovei de Sud. Înălţimile de relief ating cotele 250-290 m la izvoare, 100-150 m pe cursul mediu și 10-20 m la vărsare. Principalii afluenţi şi ramificaţii de văi: Hârtop, Răchita, Cârsăul Mare, Cârsăul Mic, Ialpugel, Valea Enichioiului, Valea Borceagului, Scumpia, Ciocrac, Salcia Mare (pe dreapta), Ialpugel, Suhat, Lunga, Sarâiar (pe stânga). Pe valea râului sunt situate localităţile: Tomai, Troiţcoe, Ialpug,

[13] Cf. Frăţilă, 2002: 31-32; Ivănescu, 1958: 742.

[14] Documenta Romaniae Historica. A Moldova, III, 1980: 501-503.

BDD-A28491 © 2018 Editura Sitech
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 20:51:55 UTC)

Maximeni, Javgur, Cenac, Comrat, Chirsova, Beşalma, Congaz, Svetlâi, Balabanu, Aluatu, Cairaclia ş.a.

În documentele istorice apare menţionat mai întâi lacul Ialpug (1445, 1448), apoi, în secolele al XVI-lea – al XVII-lea, şi râul cu acelaşi nume[15]. De vechi atestări dispun şi afluenţii Salcia (1441), Lunga (secolul al XVIII-lea)[16]. Pe cursul râului Ialpug, în ultimele 5-6 decenii, au fost construite lacurile de acumulare Comrat (1957, suprafaţa – 2,6 km^2), Congaz (1961, suprafaţa – 5,07 km^2), Taraclia (1988, suprafaţa – 15,1 km^2). Hidronimul a fost explicat prin cuman. *jalpy* „(râu, lac) în față, neadânc”.

Lacul Ialpug este cel mai mare lac din sudul Basarabiei. Are lungimea de 39 km, lăţimea maximă – 15 km, suprafaţa – 1492 km^2, adâncimea – 2 - 5 m. Este legat de lacul Cuhurlui şi de Dunăre prin canalul Repedea. În lac se varsă dinspre nord-est râul Carasulac, iar dinspre vest râuleţul Bărtiţa. Este alimentat de apele acestor râuri şi de cele ale fluviului Dunăre, în timpul revărsărilor.

Sudul Basarabiei, astăzi inclus în limitele de frontiere ale Ucrainei (regiunea Odesa), este străbătut, după cum s-a menționat, și de alte câteva râuri și râulețe, afluenți ai Dunării: *Catlabug,* lungimea – 48 km, suprafaţa bazinului – 534 km^2, se varsă în lacul Catlabug; *Chirghij,* lungimea – 64 km, suprafaţa bazinului – 725 km^2, se varsă în lacul Chitai (Cytai); *Aliaga,* lungimea – 65 km, suprafaţa bazinului – 467 km^2, se varsă în lacul Chitai; *Draculea,* râu în raionul Chilia, lungimea – 42 km; *Neruşai,* râuleț în același raion, lungimea – 25 km.

Hidronimia bazinului hidrografic al Dunării include nume de râuri de diferită origine. Majoritatea o constituie denumirile de proveniență românească, acestea referindu-se mai cu seamă la hidronimia minoră, desemnând afluenţi ai râurilor mai mari. *Marea Neagră* și alonimele sale istorice *Aşhaena, Pontos Euxinos* și *Pontos* reprezintă unităţi onimice preistorice. *Dunărea, Nistru* şi *Prutul*, din punct de vedere etimologic, formează o categorie onimică aparte, care ține de fondul hidronimic preindo-european.

Dunărea este simbolul Europei. Pe 1 iunie 2004, la Viena, la inițiativa Comisiei Internaționale pentru Protejarea Fluviului Dunărea, a fost instituită *Ziua Internațională a Dunării*, zi sărbătorită în fiecare an, pe data de 29 iunie, de toate statele dunărene. Suntem atenționați prin aceasta că trebuie să ne ocrotim mediul nostru de viață, natura cu toate componentele sale primordiale. Dunărea și afluenții săi reprezintă un sistem acvatic de o mare valoare economică, socială și ecologică, cu implicații benefice în industrie, agricultură, navigație, hidroenergie și, principalul, în asigurarea cu apă potabilă a unei numerose populații de pe continent[17].

Dunărea reprezintă o sursă bogată de inspirație în artă și literatura artistică. Johann Strauss, compozitorul austriac, în 1866 și-a întitulat celebrul vals *Dunărea albastră*, iar în 1880, Iosif Ivanovici, dirijor și compozitor român, și-a înobilat cunoscutul vals, devenit poular, *Valurile Dunării*. Expoziții de pictură cu genericul „Ferestre deschise – Dunărea de la vărsare la izvoare” sunt permanent prezentate în mult orașe dunărene din România și din alte țări. Astfel își manifestă dragostea și respectul față de marele fluviu artisticii plastici contemporani. La Cazane, unde

[15] Documenta Romaniae Historica. A Moldova, I, 1975: 379-385, 410.

[16] Documenta Romaniae Historica. A Moldova, I, 1975: 300-301; 12, harta; 13 harta.

[17] Comisia Internațională pentru Protejarea Fluviului Dunărea, http://www.cceg.ro/clean-rivers-clean-sea/ro/component/k2/item/151-conventia-protectie-dunare

BDD-A28491 © 2018 Editura Sitech
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 20:51:55 UTC)

Dunărea întâlnește Carpații, minunatului peisaj natural, acum mai bine de două decenii, i s-a alăturat măiestosa statuie a lui Decebal, sculptată în malul stâncos al fluviului.

În scrierile istorice și operele literare Dunărea și râurile dunărene sunt descrise cu atribuțiuni ce privesc particularitățile fizico-geografice și importanța lor socială și de rezonanță istorică: „Nu se poate afla nicăieri în vreo altă ţară, cât Moldova de mică, atâtea ape şi natură împodobită cu asemenea locuri minunate ca aici" (D. Cantemir). „Ialpugul poartă pe valurile apelor sale întreaga istorie a Bugeacului, veche-străveche de pe când geto-dacii lui Burebista şi Decebal sălăşluiau stepele nord-pontice" (M. Sadoveanu). „Prutul e apa care desparte cele două maluri, dar care unește ținuturile Moldovei" (Al. Vlahuță). „Natura a înzestrat Europa cu Dunărea cea mare, făuritoare de belșug și creatoare de frumusețe rare" (M. Eminescu). „Dunărea îmbrățișează România, unindu-i regiunile istorice și întregind-o de la Tisa până la Nistru și Mare" (N. Iorga).

BIBLIOGRAFIE

Academia Română, *Documenta Romaniae Historica. A. Moldova.* Bucureşti, Editura Academiei Române, vol. I, 1975 şi urm.

Botzan, Marcu, *Hidronimia românească sau botezul apelor*, Bucureşti, Editura Academiei Române, 2002.

Comisia Internațională pentru Protejarea Fluviului Dunărea, http://www.cceg.ro/clean-rivers-clean-sea/ro/component/k2/item/151-conventia-protectie-dunare

De Martonne, Emmanuel, *La Valachie,* Paris, Armand Colin, 1902.

Drăganu, Nicolae, *Românii în veacurile IX-XIV pe baza toponimiei şi onomasticii.* Bucureşti, Editura Imprimeria Națională, 1933.

Eremia, Anatol, *Unitatea patrimoniului onomastic românesc*, Chişinău, Editura Centrului Național de Terminologie, 2001.

Frăţilă, Vasile, *Studii de toponimie şi dialectologie*, Timişoara, Editura Excelsior Art, 2002.

Ivănescu, Gheorghe, *Origine pré-indo-européenne des noms du Danube. Contributions onomastiques*, Bucureşti, Editura Academiei Române, 1958, p. 125-139.

Pârvan, Vasile, *Consideraţii asupra unor nume de râuri daco-scitice*, Academia Română. Memoriile Secțiunii Istorice, Seria III, Tomul I, Mem. I, 1923.

Picard, Leon, *La Mer Noire*, Paris, 1932.

Puşcariu, Sextil, *Cercetări şi studii*, Bucureşti, Editura Minerva, 1974.

Соболевский, А.И., *Русско-скифкие этюды // ИОРЯС,* том. 27,1927.

****Karte von Polen der Moldau*, 1764.

****Karte von der Moldau und Bessarabien*, 1770.

BDD-A28491 © 2018 Editura Sitech
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 20:51:55 UTC)